

Teza: rażąca niewspółmierność kary dyscyplinarnej.

Rażąca niewspółmierność kary występuje wtedy, gdy kara orzeczona nie uwzględnia w należyty sposób stopnia społecznej szkodliwości przypisywanego czynu oraz nie realizuje wystarczająco celu kary, ze szczególnym uwzględnieniem celów zapobiegawczych i wychowawczych. Pojęcie niewspółmierności rażącej oznacza znaczną, wyraźną i oczywistą, a więc niedającą się zaakceptować dysproporcję między karą wymierzoną a karą sprawiedliwą (zasłużoną).

Sygn. akt WO - 65/19

ORZECZENIE

z dnia 5 lipca 2019 r.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie

w składzie:

Przewodniczący: SWSD Stefan Mazurkiewicz

Sędziowie: SWSD Sławomir Bereza, SWSD Piotr Trębicki - sprawozdawca

Protokolant: Aneta Stefańska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Bogusławy Boyen

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 5 lipca 2019 r. sprawy radcy prawnego M. H.

obwinionej z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 12 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego

na skutek odwołania wniesionego przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego T. C. Okręgowej Izby Radców Prawnych w Rzeszowie działającego w imieniu Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Rzeszowie od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego w Rzeszowie z dnia 18 grudnia 2018 r., sygn. akt OSD/14/18

I.

zmienia pkt. 1 zaskarżonego orzeczenia w ten sposób, że wymierza obwinionej karę nagany,

II.

zmienia pkt. 3 zaskarżonego orzeczenia w ten sposób, że wymierza obwinionej karę łączną nagany,

III.

w pozostałym zakresie utrzymuje w mocy zaskarżone orzeczenie,

IV.

zasądza od Obwinionej r. pr. M. H. koszty postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w zryczałtowanej kwocie 1.200,00 zł (słownie złotych: jeden tysiąc dwieście) płatne na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie.

UZASADNIENIE

W dniu 15 marca 2019 r. do Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie wpłynęło odwołanie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego T. C. Okręgowej Izby Radców Prawnych w Rzeszowie działającego

w imieniu Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w R. od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w R. z dnia 18 grudnia 2018 r., sygn. akt OSD/14/18, którego uzasadnienie zostało doręczone w dniu 1 marca 2019 roku, w sprawie radcy prawnego M. H. - sygnatura akt: WO-65/19.

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Rzeszowie zaskarżył na podstawie art. 70⁴ ust. 4 ustawy o radcach prawnych, art 425 § 2 k.p.k. w/w orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Rzeszowie z dnia 18 grudnia 2018 r., sygn. akt OSD/14/18 w części dotyczącej orzeczenia o karze na niekorzyść obwinionej.

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Rzeszowie, na podstawie art. 438 pkt 4 k.p.k., zarzucił w/w orzeczeniu:

I. rażąco niewspółmierność orzeczonej kary łącznej upomnienia podczas, gdy przeciwko takiemu orzeczeniu przemawia szczególnie wysoki stopień społecznej szkodliwości czynów popełnionych przez obwinioną poprzez kilkukrotne przekraczanie granic wolności słowa i naruszanie obowiązku zachowania w wypowiedziach zawodowych umiaru i taktu oraz naruszanie godności zawodu zaufania publicznego,

i wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku (na podstawie 427 § 1 k.p.k., art. 437 § 1 k.p.k.) poprzez:

1.

wymierzenie obwinionej za przewinienie z pkt 1 w/w orzeczenia - kary nagany

2.

wymierzenie obwinionej za przewinienie z pkt 2 w/w orzeczenia - kary upomnienia,

3.

wymierzenie obwinionej na podstawie art. 65 1 ust. 1 i ust. 2 ustawy o radcach prawnych kary łącznej - kary nagany.

W uzasadnieniu odwołania Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Rzeszowie wskazał, że sąd orzekając w przedmiotowej sprawie przeprowadził prawidłową analizę zebranego i ujawnionego podczas przewodu sądowego materiału dowodowego i na tej podstawie poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne dotyczące w okoliczności popełnienia przewinienia przez obwinioną, jednakże poczynione przez sąd rozstrzygnięcie w zakresie kary łącznej jest rażąco niewspółmierne.

W dniu 3 lipca 2019 r. do akt sprawy wpłynęła odpowiedź na odwołanie Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Rzeszowie od orzeczenia OSD w Rzeszowie z dnia 18 grudnia 2018 r. sygn. akt OSD/214/18 obwinionej M. H. datowany na dzień 20 czerwca 2019 r. W piśmie tym obwiniona wskazała, że odwołanie Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Rzeszowie nie zasługuje na uwzględnienie w całości, a następnie obwiniona wniosła „o jego oddalenie w całości oraz o jej uniewinnienie od zarzucanych czynów, jak to orzekł OSD w Rzeszowie w dnia 15 stycznia 2018 r.

Obwiniona w/w odpowiedzi wskazała w zakresie zarzutu przewinienia z pkt 1 w/w orzeczenia, iż:

„Istotną okolicznością czynu, ustaloną przez OSD w Rzeszowie jest przyznanie, że do czynu doszło w warunkach prowadzenia przez sędziego procesu w sposób niewzorcowy, i nie kwestionowanie przez sąd zasadności wniesienia skargi na sędziego i złożenia wniosku o jego wyłączenie.”

W dalszej części w/w odpowiedzi obwiniona wskazała m.in. że zapewne dla wymiaru kary łącznej jako upomnienie, a nie nagana, nie bez znaczenia:

„zapewne miał fakt braku reakcji ze strony organów OIRP w Rzeszowie na złożone przez obwinioną w 2014 r. zawiadomienie o podjęciu działalności gospodarczej pod ww. szyldem”.

Zdaniem obwinionej:

„Skoro, jak twierdzi sąd, nazwa ta jest kojarzona jednoznacznie, to już w momencie złożenia ww. zgłoszenia, powinna nastąpić reakcja ze strony władz samorządowych, skoro jej nie było, obwiniona uznała, że samorząd akceptuje obroną przez nią nazwę kancelarii, co powinno ją całkowicie zwolnić z odpowiedzialności.”

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie uznał za zasadne stanowisko Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Rzeszowie.

Organy samorządu radców prawnych w toku wymiaru sprawiedliwości, którego postacią jest odpowiedzialność dyscyplinarna radców prawnych, powinien stać także na stanowisku wymiaru kary jako kary współmiernej. Słusznie zatem ponosi Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Rzeszowie, iż przejawem rażącej niewspółmierność kary jest także przypadek wymierzenia kary łącznej, kiedy to suma zastosowanych kar za przypisany czyn nie uwzględnia należyte stopnia jego społecznej szkodliwości oraz nie realizuje w wystarczającej mierze celu kary w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, z jednoczesnym uwzględnieniem celów zapobiegawczych i wychowawczych, jakie kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie podziela także pogląd Sądu Najwyższego zawarte w wyroku z dnia 22 października 2007 roku, sygn. akt SNO 75/07, gdzie SN wskazał, iż:

„Rażąca niewspółmierność kary występuje wtedy, gdy kara orzeczona nie uwzględnia w należyty sposób stopnia społecznej szkodliwości przypisywanego czynu oraz nie realizuje wystarczająco celu kary, ze szczególnym uwzględnieniem celów zapobiegawczych i wychowawczych. Pojęcie niewspółmierności rażącej oznacza znaczną, wyraźną i oczywistą, a więc niedającą się zaakceptować dysproporcję między karą wymierzoną a karą sprawiedliwą (zasłużoną). Przesłanka rażącej niewspółmierności kary jest spełniona tylko wtedy, gdy na podstawie ustalonych okoliczności sprawy, które powinny mieć decydujące znaczenie dla wymiaru kary, można przyjąć, iż zachodzi wyraźna różnica między karą wymierzoną a karą, która powinna zostać wymierzona w wyniku prawidłowego zastosowania dyrektyw wymiaru kary oraz zasad ukształtowanych przez orzecznictwo”.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie staje na stanowisku, iż zbieg naruszeń dyscyplinarnych popełnionych przez obwinioną M. H. przemawia za koniecznością wymierzenia jako kary łącznej kary nagany, a nie kary upomnienia. Tylko taka kara będzie właściwie realizowała potrzebę nakładania przez samorządowe orzecznictwo dyscyplinarne kar rzeczywistych, z jednej strony współmiernie dolegliwą dla radcy prawnego, a z drugiej strony należyte realizując postulat kształtowania świadomości prawnej, kary sprawiedliwej w odbiorze społecznym. Należy się zatem w pełni zgodzić z Zastępcą Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Rzeszowie, iż przesłanki jakimi kierował się Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Rzeszowie, nie znalazły właściwego uwzględnienia przy wymiarze kary za popełnione przewinienia dyscyplinarne, łącznej kary upomnienia, szczególnie w kontekście stopnia społecznej szkodliwości czynu oraz względów prewencji ogólnej.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie zauważa, że zarzucane w punkcie pierwszym zaskarżenia czynu tj. przekraczanie granic wolności słowa i naruszania obowiązku zachowania w wypowiedziach zawodowych umiaru i taktu, były czynami popełniamy kilkakrotnie. Następnie należy także zważyć, że zarzucane w punkcie drugim zaskarżenia czynu tj. używanie nazwy „Koł Trojański” kojarzonej jednoznacznie z podstępem, naruszające tym godność zawodu zaufania publicznego, miało miejsce przez okres kilkuletni (w okresie od lipca 2014 r. do kwietnia 2017 r.), a nie było jednorazowym, krótkotrwałym wybrykiem, dającym się tłumaczyć fantazją radcy prawnego czy chwilowym brakiem właściwej refleksji.

Nie bez znaczenia dla orzeczenia jest też fakt, że nie można akceptować sytuacji, w której orzeczona kara lub kara łączna, będzie niejako zachęcać na przyszłość. Tak orzeczona kara oraz kara łączna w żadnej mierze nie spełniałyby postulatu celu kary w postaci prewencji, tak indywidualnej jak i ogólnej.

W zakresie kolejnego celu kary jakim jest odczucie poprzez radcę prawnego ujemnych następstw swoich kilkukrotnych i różnych rodzajowo nagannych zachowań, należy stwierdzić, że kara łączna nagany, nadal jest karą nie nazbyt surową, w kontekście katalogu kar, jakie można nałożyć na radców prawnych. W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego wymierzona kara jest karą właściwą, dobrze wybraną spośród kar przewidzianych przez ustawodawcę.

Tym samym Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie nie zgadza się z argumentacją przywołaną w odpowiedzi obwinionej na odwołanie Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Rzeszowie od orzeczenia OSD w Rzeszowie z dnia 18 grudnia 2018 r. (sygn. akt OSD/214/18). W szczególności nie można zgodzić się z argumentami jakoby którykolwiek z sądów samorządu radcowskiego podzielał pogląd, iż postępowanie sądu, w którym pełnomocnikiem była obwiniona było „niewzorcowe”, jak też jakoby zachodziła „zasadność wniesienia skargi na sędziego i złożenia wniosku o jego wyłączenie”. Takiej oceny Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Rzeszowie w orzeczeniu z dnia 18 grudnia 2018 r. (sygn. akt OSD/14/18) nie zawarł. Wyższy Sąd Dyscyplinarny nie ocenia zasadności działania sądu powszechnego ani racji działań obwinionej, a jedynie język i ton pism kierowanych przez obwinioną.

Dlatego warto w tym miejscu wskazać, że w zaistniałej sprawie chodzi przede wszystkim o ocenę działań i języka radcy prawnego. Wtórny dla tej oceny jest ewentualna celowość czy skutki tych działań. Zdaniem Wyższego Sądu Dyscyplinarnego zachowanie i język radcy prawnego, w szczególności używany w toku wykonywania zawodu radcy prawnego, czy to na sali rozpraw sądowych czy w pismach radcy prawnego, zasługuje na negatywną ocenę z punktu widzenia Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

Zdaniem Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie za chybioną należy uznać argumentację, że brak reakcji OIRP w Rzeszowie na wskazaną przez obwinioną w 2014 r. nazwę kancelarii w jakimkolwiek zakresie usprawiedliwiało jej używanie. Takie stanowisko jest próbą przerzucenia odpowiedzialności za własne czyny i decyzje radcy prawnego, na jednostki ewidencyjne samorządu radców prawnych, przyjmujące zgłoszenia ewidencyjne. Przyjęcie zgłoszenia z nazwą radcy prawnego w żadnej mierze nie oznacza oceny czy decyzji o akceptacji tejże nazwy. Brak jest przesłanek, aby obwiniona „uznała, że samorząd akceptuje obraną przez nią nazwę kancelarii, co powinno ją całkowicie zwolnić z odpowiedzialności”.

Na podstawie art. 70⁶ ustawy o radcach prawnych oraz § 1 ust. 1 pkt 1 uchwały Nr 86/IX/2015 r. Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 marca 2015 r. w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego, kosztami postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym obciążono obwinioną.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w sentencji.